

nok, at det forholder sig saa. Jeg lytter med stor Opmærksomhed, hver Gang den ærede sidste Taler har Ordet i kirkelige Sager, thi det er min fulde Overbevisning, at han indtager det mest frisindede Stæde her i Thinget i kirkelig Henseende. (Rjær: Der er Flere!) Ja, saa kan det ærede Medlem indtage det tilligemed ham, og altsaa staa han dog paa det mest frisindede Stæde, som i det Hele indtages af Noget her i Thinget. Det er imidlertid netop Banfælligheden ved Behandlingen af alle vore kirkelige Love, at man aldrig kommer videre end til en større eller mindre Brøkd; der er f. Ex. Sagen i Gaar. Saafremt de Herrer vilde gaa videre, end jeg ser Muligheden af, at det kan lykkes at naae, saafremt de vilde stille sig paa et mere ideelt Stæde, der i Dvrigt har lige saa stor Udsigt til at gaa igjennem som det, de ville, og saafremt de, hvis jeg sammenligningsvis her tør hentyde til dette, vilde sige: Alt, hvad Kirken eier og eiendes vorder, skal gaa ind i Statskassen for at muliggjøre en Nedsættelse i andre Afgifter, og saa kunne Folk sørge for at blive salige paa den Maade, som de bedst ville og kunne, saa vilde de have et rent Stæde at staa paa og saa vilde vi ikke alene være færdige med den gjældende Lov, men ogsaa den Lov, som foreligger i Dag, vilde blive overflødig; thi paa denne Maade vilde det Hele være ordnet, og vi behøvede ikke at plage os videre dermed. Men det er den usalige Ting, at Demokratiet her i Danmark ikke er grunddemokratisk, men kun halvt eller tresfemtedel demokratisk, og at det endnu hænger i disse gamle Gelftatsbrøker. Den høitærede Kirkeminister bebreidede engang det ærede Medlem, hvem Indbringelsen af dette Lovforslag i nærværende Samling skyldes, at han havde taget Skridtet fuldt ud, men det var stor Synd at sige dette, thi det ærede Medlem tager aldrig Skridtet fuldt ud. Her foreligger nu altsaa det Spørgsmaal, om man Intet vil tage eller nøies med to Femtedele. De ærede Medlemmer ville som altid have tre Femtedele, medens vi ville nøies med de to Femtedele, fordi de to Femtedele ere mulige, men de tre Femtedele umulige. Idealet ville de ikke have, og hvad de ville have, kunne de ikke faae, det er netop hele den

ulykkelige Stilling. Dette gjælder om Lovforslaget, der var til Behandling igaar, og det gjælder om det foreliggende Lovforslag. Jeg skal ikke „grovelig misforstaa“ den ærede sidste Taler, men det er vist, at hans første Foredrag — jeg havde sat mig saa nær som muligt for at opfatte, hvad han sagde — gjorde det Indtryk paa mig, at han vel ikke vilde tilraade eller paastynde en Udrædelse af Folketirken, men at han dog mente, at Livet i den danske Folkekirke er saa mat og svagt, at det ikke kan bære en saadan Lov, ikke engang i den Skikkelse, hvori Lovforslaget foreligger fra det andet Thing, og — jeg maa altsaa antage — endnu mindre, naar Lovforslaget blev vedtaget i den Skikkelse, som er foreslaaet i det Uendningsforslag, som er stillet af det ærede Medlem for Præsto Amts 6te Valgkreds (Bojsen). Saaledes opfattede jeg den ærede sidste Taler. Jeg lytter som sagt med spændt Opmærksomhed til, hvad han siger, og hans Ord have en meget stor Vægt for mig, thi han har i alt Fald i kirkelig Henseende øst af meget rene og høit sprudlende Kilder, som det altid er mig en Glæde at faae en Lædskedrik af. Han siger altsaa, at Intet af det, som foreslaas i Dag, hverken Uendningsforslaget eller det Lovforslag, hvortil det knytter sig, kan gjenføres, fordi det danske kirkelige Liv i det Hele taget er for svagt og mat til at kunne bære det, idet der savnes det Liv i Menighederne, som først skal vækkes, førend Menighederne faae Brug for en saadan Ordning, som her tilsigtes. (Rahle: Maa jeg bede om Ordet for en kort Bemærkning!). Saaledes har jeg opfattet det ærede Medlem, og jeg er overbevist om, at Flere ogsaa have opfattet ham saaledes. Vi have altsaa igjen i Dag kun Valget mellem at tage, hvad vi kunne faae, eller Intet at faae. Da de ærede Herrer nu som sagt aldrig staa paa dette rene, klare, ideelle Standpunkt, men altid paa Formaaletstjenlighedens og Betimelighedens Stæde, saa at der kun er Spørgsmaal om lidt Mere eller lidt Mindre, forekommer det mig, at Muligheden af at gjenføre Sagen altid maa være det Afgjørende. Jeg skal derfor tillade mig at tilraade ærede Medlemmer at tage imod, hvad de kunne faae. Hvis Menigheds-